

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput IV. Alexander III. (a) Spalensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

officia defunctorum ibi celebrari, juxta peculiare, & proprios ritus, quos refert Vicecomes *vol. 2. de ritibus Missæ. lib. 4. cap. 21.*

9. *Intelligitur cap. 3 §. final. hoc tit. lib. 6. in illis verbis: Si quis anti-*
quâ dimissâ, novam etiam in loco minus religioso
elegerit sepulturam, electionem hujusmodi (licet ju-
ra super hoc videantur esse diversa) nequaquam vo-
luntus immutari. Ex quibus apertè deducitur, va-
 lere electionem sepulture in loco minus religio-
 so. Igitur non rectè in presenti id negatur. Pro-
 cuius textus interpretatione dicendum est, in eo
 decidi veterem antiquorum questionem, utrum
 videlicet in loco minus religioso possit testator
 eligere sepulturam? In qua variè fuerunt anti-
 quorum sententiæ, ut ibi Glossa refert. Quidam
 negabant, moti præsentis textus auctoritate; *sed*
 perperam. Nam aliud est eligere sepulturam
 in loco minus religioso, ut in oratorio, vel
 eremitorio, ubi non ita frequenter Missæ sacrifi-
 cium celebratur; aliud verò in loco puro, &
 prophano. Primo casu electio sepulture sustine-
 tur, *ex dict. capite 2. §. final.* secundo verò,
 cum sit inepta voluntas, & moribus fidelium
 contraria, improbat, quo casu procedit præfens
 textus.

10. *Exponitur canon 14. & 15. Concil. Alisiod.*
 Antequam hinc abeamus, exponendi sunt duo
 perdifficiles canones Concilii Alisiod. Primus
 est canon 14. ubi ita statuitur: *Non licet in ba-*
pisterio corpora sepelire. Qui difficilis est præcipue
 si observemus, jam temporibus ipsius Concilii ba-
 ptisteria fuisse intra Ecclesiam constructa, ut con-
 stat ex canone 18. ejusdem Concilii, & probat
 Vicecomes *de ritibus baptisimi lib. 1. c. 34. & 35.*
 Quare ergo intra baptisteria corpora sepeliri non
 possunt? Hujus canonis interpretatio provenit,
 ni fallor, ex eo, quod in baptisteriis Martyrum re-
 liquiæ condebantur, ut significaretur, etiam post
 mortem duraturam gratiam Dei, per baptismum
 infantibus traditam. Sic enim baptisterium di-
 scripserunt Prudentius.

*Electus Christi locus est, ubi corda probata
 Provehat ad cælum sanguine, purget
 aquâ.*

Hic duo purpureum, Domini pro nomine casti,

*Martyrium pulchrâ morte tulere viri,
 Hic etiam liquido fuit indulgentia fonte,
 Ac veteres maculas diluit amœ novo.*
*Anto coronati scandeant ardua testes
 Arria, nunc loca celsa petunt anime.*

Et Eranodius epigram. 20. quod scriptum est in
 plures Martyres, super quorum reliquias Agellus
 baptisterium condiderat; ipsos autem vivis colo-
 ribus fecerat in proximo pariete depingi, ut
 constaret omnibus; qui Christi testes illic sepul-
 crati erant:

Conditor Armenius, superum qui dignus ho-
nore est,

Hic peperit fontem vivificantis aqua,

Rapta sepulcris animavit corpora pictor,

Funera viva videns, mors erat in tumulis,

Illorum tamen iste lacus complectitur artus,

Quos paries facie, mens tenet alma fide.

Ut ergo non confunderentur reliquiæ Martyrum
 cum cadaveribus defunctorum, jubent Patres,
 ne in baptisterio, ubi recondite sunt reliquiæ
 Martyrum, liceat defunctorum corpora sepeli-
 re. Alter est canon 15. ipsius Concilii, ubi ita
 legitur: *Non liceat mortuum supra mortuum mitti.*
 In quibus doceri videtur, nec etiam in Ecclesia
 licere mortuum supra mortuum sepelire. Pro-
 cuius expositione Antonius Bossius *tom. 1. Ro-*
me subter. cap. 20. asserit, ex honestate tan-
 tum prohibitum esse mortuum supra mortuum
 ponere; non ex superstitione illa, quam refert
 Tertullianus *de anima capite 4.* videlicet optan-
 dum esse defunctis, ut illis sit terra levis: sed
 propter quandam decentiam, & honestatem
 prohibitum fuisse mortuum supra mortuum
 mitti, quia plerumque eveniebat, ut nondum
 marcidato cadavere, aliud supra poneretur,
 quod prohibuerunt PP. Concilii Maricon. ibi:
Comperimus multos, nec dum marcidatis moruo-
rum membris, sepulchro referare, & mortuis suis
superimponere, vel aliorum (quod nefas est) mor-
tuis suis religiosa loca usurpare, sine voluntate sci-
licet domini sepulchrorum: ideoque statimus, ut
nullus deinceps hoc peragat, quod si statum fuerit,
secundum legum decreta superimposita corpora de
eisdem tumulis rejactentur.

CAPUT IV.

Alexander III. (a) *Spalensi Episcopo.*

DE his, qui in infirmitate, vel sanitate cum bonis suis ad religiosa loca se transtu-
 lerunt, nihil tibi, vel Ecclesiis, à quibus receperunt salutis pabula relinquen-
 tes, hoc tuæ prudentiæ volumus innotescere, quod si in ægritudine ipsa ad Religio-
 nem transeunt, dummodo de ægritudine decedant, de bonis suis ipsis Ecclesiis, à qui-
 bus assumpti fuerint, (b) canonica debet portio exhiberi. Si verò ad religiosa loca se in
 sanitate transtulerunt, de his, quæ locis ipsis conferent, cogi non possunt aliquid præ-
 scriptis Ecclesiis impertiri; quia liberum est eis tunc bona sua non religiosis locis, sed
 etiam quibuslibet personis privatis conferre.

NOTÆ.

1. (a) *Spalensi.* Ita etiam legitur in prima colle-
 ctione, *sub hoc tit. cap. 6.* ubi additur, *pars*
capitis continebatur: post Concilium autem La-
 teran. p. 49. cap. 6. legitur tantum, *Lucius III.*
Antonius Augustinus in notis ad hunc textum,

existimat, integram clausulam extare *in cap. 6.*
qui clerici, vel non. & ita legendum esse *His-*
palensi; sed malè, cum Hispaliæ Bæticæ Metro-
 polis temporibus nostri Alexandri III. fuisset à
 Saracenis occupata, usque dum S. Rex D. Fer-
 dinandus ab eorum oppressione illam liberavit:
 quare credo legendum esse, *Spoletem.* Spoletem
 enim

enim nobilis Italiae urbs est, Romanorum Colonia, ut referunt Tit. Livius lib. 20. Volaterranus lib. 6. in *Geograph. fol. 169.* Theodoricus Gothorum Rex mirifice eam auxit, sed cladem magnam accepit à Friderico Oenobarbo, eo quod Alexandro nostro faveret, ut refert Tamayo in *Martyrol. Hispan. die 1. Januarii.* Metropolis fuit Vilumbrorum, ut probat Joannes Viterbiensis lib. 8. *antiquit.* et si postea à Gothis subversa fuerit, teste Blondo *decad. 1. libro 7. fol. 91.* Non me laeret, fuisse in Valconibus vetustam urbem Spalensem ad juga Pyrenaei, de cuius nomine Spalenses populos Plinius enumerat lib. 3. cap.

3. de quibus mentio extat apud Dextrum in *chron. anno 308.* ubi notarunt Vivar. *num. 6. fol. 307.* Roderic. Caro fol. 117. *littera B.* & fuisse in Valconibus Navarra, ubi hodie extat cœnobium in Ronca-Valle, credit Tamayo à Salazar *tom. 3. Martyrol. Hispan. die 18. Maji.* Sed cum non constet, temporibus Alexandri III. eam urbem Cathedrâ Episcopali fuisse decoratam, potius retineo in præsentî *Spolet.*

(b) *Canonica debet portio.*] Juxta adducenda infra in *cap. certificarî, hoc tit.* ubi commentarium ad textum hunc dabimus.

C A P U T V.

(a) Alexander III.

EX parte Canonicorum (b) Eburgensis Ecclesiâ nobis est intimatum, quod (c) Prior de Insula quendam parochianum eorum post (d) appellationem ad nos factam in Ecclesia sua sepelivit. Unde quoniam hoc Ecclesiasticæ institutioni contrarium esse dignoscitur, & à rationis tramite penitus alienum, ut quis falcem mittat in alienam messem: f. t. per A. f. m. ut præfatum Priorem moneas, & districtè compellas, quatenus memoratis Canonicis prædicti parochiani sui (e) corpus restituat, & exinde pacificè, & (f) amicabiliter cum illis conveniat, aut in præsentia nostra se non differat exhibere.

N O T E.

1. (a) *Alexander III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 1.* nullibi tamen exprimitur, cui Prælo referat Alexander, credo tamen alicui Episcopo Scotia missam esse præsentem decisionem, cum in ea Provincia sint Canonici Insulæ, & Eburgenses, de quibus in præsentî agitur.

(b) *Eburgensis.*] In sexta collectione legitur *Abrugen.* & Glosa marginalis emendat *Obargens.* seu *Obligens.* sed legendam credo *Ediborgen.* quæ Ecclesia est in Laudonia Scotiae provincia.

2. (c) *Prior de Insula.*] Monasterium est canonicorum regulatum in Scotia, sub nomine Insulæ: & etiam dicta Ecclesia Cathedralis, dicta Insularum, est canonicorum regularium, ut refert Pennotus lib. 2. *hisor. canonic. regul. cap. 36. n. 5.* unde cognosci non potest de quo Priore agatur in præsentî.

3. (d) *Post appellationem.*] Quæ appellatio non fuit interposita, ne cadaver sepeliretur, sed ne monachi de Insula admitterent ad sepulturam defunctos suos. Sepultura enim prætextu appellationis differri non debet; fieret enim impedimentum sepulturæ, quod jure non licet, ut à simili probant textus in *l. ultim. de appellat. recip. cap. quæ fronte 25. de appellat. Barbosa ad Concil. Trident. sess. 25. de regul. cap. 13. num. 8.* Frider. Mindan. *de interdicitis, tit. 2. num. 26.* Pichard. *in princip. Insfir. de interdicit. ex num. 136.* Lara *de capellanis lib. 1. cap. 24. num. ultim.* Salgado *de procect. 2. p. cap. 9. ferè per totum.* Nec etiam si post appellationem interpositam ca-

daver sepeliatur, inducitur attentatum, ut probant Lancelotus *de attentat. capite 12. limit. 46.* Salgado *de procect. dicto tom. 2. part. 2. capite 9. num. 97.*

(d) *Corpus restituat.*] Licet cadaver non restituatur, quando non agitur ad ejus restitutionem, ut in *cap. in nostra, hoc tit.* vel quando dubium superest circa possessionem, aut proprietatem, ne defuncti vexatio detur, ut docetur in *cap. conquereute, de ressit. spol.* tamen cum certò constat de Justitia spoliati in possessione, & proprietate, ut in præsentî, etiam corpus defuncti restituatur; quia licet cadaver humatum in perpetua sepultura alio temerè transferre non liceat, tamen permittitur ejus translatio justâ interveniente causâ, & à judice approbatâ, *l. 1. C. de relig.* Et jure civili etiam translatio cadaveris permittitur Principis admittebatur, *l. nemo humanum, C. eodem titul.* aut Pontificali decreto, *l. ultim. ff. de mortuo inferendo.* Cum autem non perpetuæ sepulturæ causâ corpus humatum est, sed tantum ad tempus depositum, impunè illud transferre licet, *l. si quis enim 40. ff. de relig. l. si nec dum 10. C. eodem, l. 3. §. non perpetuo, ff. de sepulchro violat.* & hoc sensu commendare corpus dixit Ulpianus in *l. §. si quis 14. §. impensa, ff. de relig.* id est custodiæ causâ deponere. Nec necesse est pro *commendandum*, repone-re *condendum.* ut aliqui voluerunt, quos justè reprehendit Fornerius lib. 3. *rer. quotid. cap. 6.*

(f) *Amicabiliter conveniat.*] Quia licet in rebus spiritualibus, aut illis annexis non adimatur pactio, *cap. final. ubi probavi, de pactis:* non rejicitur tamen amicabilis compositio, *cap. nisi essent, de præbend. cap. 4. de pactis.* ubi notavi.